De Hoge Raad laat hier duidelijk blijken, dat de President in kort geding hier niet bevoegd was, omdat hier op basis van art. 1 R.O. gederogeerd was aan de rechtsmacht van de President, daar toch de Voorzitter van de Afdeling Rechtspraak ingevolge de wet de bevoegdheid verkregen had, die in het algemeen de President van de Rechtbank bezit.

Waar nu van een soortgelijke verhouding op het gebied van de administratieve rechtspraak ten aanzien van schuldvorderingen ingevolge de sociale verzekeringswetten geen sprake is, is dit arrest dus veeleer een versterking voor onze opvatting, dat de voorlopige voorzieningen van de President in kort geding alle geschillen kunnen betreffen, die zich bij de executie van een dwangbevel, als bedoeld in art. 15 Coördinatiewet, kunnen voordoen.

CIVIELRECHTELIJKE JURISPRUDENTIE VAN DE HOGE RAAD OVER DE ARBEIDSOVEREENKOMST

DOOR MR. M. B. VOS

II

Artt. 1637 x, 1401 B.W. Een gewezen inspecteur — Boogaard — van de levensverzekeringsmaatschappij N.V. Vesta — die op 1 januari 1954 op eigen verzoek haar dienst had verlaten — ging bij zijn voormalige werkgeefster lopende posten „uitspannen", dwz. trachtte verzekerden van Vesta over te halen hun lopende verzekering op te zeggen en probeerde met hen een nieuwe verzekering voor een andere maatschappij af te sluiten. Vesta maakte een kort geding bij de President Rb. Haarlem tegen B. aanhangig, stelde dat deze in dienst was geweest op de bij vrijwel alle verzekeringsmaatschappijen geldende voorwaarde dat hij geen handelingen zou doen als voormeld en dat zelfs wanneer deze voorwaarde niet uitdrukkelijk was overeengekomen, B. toch niet gerechtigd zou zijn zo te handelen, zodat Vesta vorderde een verbod aan B. hiermede door te gaan met dwangsom. De President wees de vordering toe, het Hof te Amsterdam overwoog dat verworpen moest worden de primaire stelling van Vesta dat de genoemde gedragingen van B. hem verboden zouden zijn op grond van de voorwaarden van zijn dienstverband omdat een dergelijke voorwaarde overeenkomstig art. 1637*x* alleen geldig zou zijn indien zij bij schriftelijke overeenkomst of bij reglement ware bedongen, waarvan echter niet was gebleken, de vordering werd echter toegewezen op de subsidiaire stelling dat B.'s gedragingen indruisten tegen de zorgvuldigheid, in het maatschappelijk verkeer in acht te nemen, derhalve met als grondslag het bepaalde in art. 1401. Cassatieberoep hiertegen werd door H.R. 9 dec. 1955, 1956 nr. 157, verworpen. Als middel was aangevoerd dat het Hof zou hebben voorbijgezien dat een handeling niet in de zin van art. 1401 onrechtmatig kan zijn indien zij niet onafhankelijk van een tussen

partijen bestaande contractuële verhouding, onrechtmatig is, hetgeen de H.R. van de hand wees omdat het Hof de onrechtmatigheid juist niet had getoetst aan een contractuële verplichting, die voor B. zou voortvloeien uit zijn vroegere dienstbetrekking, maar aan diens verplichting buiten overeenkomst, zodat van schending van art. 1637*x* evenmin sprake kon zijn, omtrent welk artikel het arrest overweegt: „dat toch deze bepaling alleen een contractuële beperking van de bevoegdheid van den werknemer om na het einde der dienstbetrekking op zekere wijze werkzaam te zijn aan banden legt, doch geheel ongemoeid laat de beperking die aan de bevoegdheid tot handelen van een ieder, ook van een gewezen werknemer, wordt gesteld, doordat hij geen onrechtmatige daden mag plegen". — Men is hier op het moeilijke terrein van het onderscheid tussen wanprestatie, n.l. het inbreuk maken op een ander's recht uit overeenkomst, en de onrechtmatige daad van art. 1401, in het arrest blijft de H.R. volgen zijn sinds lang gevestigde jurisprudentie dat uit art. 1401 kan worden geageerd wanneer de gedraging onrechtmatig is te achten, los gezien van de eventuele contractuële verhouding, dit deed zich ten deze voor, de nadruk is in de hierboven overgenomen overweging te leggen op de beperking, die aan de bevoegdheid tot handelen *van een ieder, ook van een gewezen werknemer,* wordt gesteld enz. De gedragingen van B. werden terecht op zichzelf, ook indien hij geen gewezen werknemer was geweest, tegenover Vesta onrechtmatig geacht. —

Art. 1637 s B.W. Een conductrice — Van Marion — vorderde van de N.V. Westlandse Stoomtramweg Mij. een bedrag van *f* 974,— stellende dat zij, vanaf 21 mei 1951 in dienst, *f* 0,80 per honderd kaarten, die ze verkocht, afstond aan de Westlandse ten behoeve van de autobestuurders, dat dit geschiedde met het doel de bestuurders te doen delen in de fooien, welke zij als conductrice ontving doch dat deze gang van zaken in strijd was met de inhoud van art. 1637*s*, voorzover ten deze van belang luidend: „ongeoorloofd en nietig is elk beding tussen den werkgever ... en arbeider, waarbij deze zich verbindt, het loon of zijne overige inkomsten of een gedeelte daarvan op eene bepaalde wijze te besteden enz." Nadat de Kantonrechter te 's-Gravenhage eiseres in deze vordering niet-ontvankelijk had verklaard, nam de Rb. 's-Gravenhage aan dat voldoende vaststond dat bedoelde afdracht, als voorwaarde of beding een onderdeel uitmaakte van de met de conductrices gesloten arbeidsovereenkomst en als zodanig nietig was als in strijd met genoemd wetsartikel, op grond waarvan de conductrice de door haar aan de Westlandse afgedragen bedragen kon terugvorderen. De H.R. 29 juni 1956 nr. 451 verwierp, in overeenstemming met de conclusie van de Adv. Gen. *Mr. Eggens,* het cassatieberoep. — Deze beslissing heeft aanleiding gegeven tot veel commentaar, waarnaar wij bij deze verwijzen [1]), het lijkt overbodig daarop thans in den brede in te gaan. Voor de betekenis van art. 1637*s* is de volgende overweging in het arrest van belang: „dat de stelling ... dat de verbodsbepaling van art. 1637*s* B.W. het onderhavige beding niet treft, omdat

1) Zie noot onder het arrest van Mr. Rutten, noot van Prof. Mr. S. Gerbrandy onder het arrest in de „Practijkgids", sept. 1956, en discussie daaromtrent tussen hem en Mr. A. de Lauwere in de „Practijkgids", okt. 1956, voorts Mr. P. Zonderland: „Vier arresten van de Hoge Raad" in „De Onderneming", 27 oktober 1956.

dit artikel zich tegen gedwongen winkelnering richt en het besteden van inkomsten in den zin van genoemd artikel inhoudt dat de inkomsten aan den werknemer en niet aan een ander ten goede komen, niet kan worden aanvaard; dat toch zodanige beperking in dit artikel niet valt te lezen en integendeel de ruime bewoordingen daarvan ieder beding tussen werkgever en arbeider over de besteding van de inkomsten van dezen laatsten bestrijken, dat dan ook een beding als te dezen, waarbij de arbeider verplicht wordt een deel van zijn inkomsten aan den werkgever af te staan om dit ten bate van anderen te gebruiken, zeker geoordeeld moet worden onder de in dit artikel verboden bedingen te zijn begrepen". *Prof. Gerbrandy* t.a.p. meent dat de beslissing in het algemeen regelingen betreffende fooienpotten niet aantast, *Mr. Rutten* is van oordeel, dat de Westlandse optrad slechts als vertegenwoordiger van de chauffeurs en dat slechts van laatstgenoemden had kunnen worden teruggevorderd, *Mr. Zonderland* acht de beslissing juist. — Het wil ons voorkomen dat, ervan uitgaande — hetgeen hier het geval was —, dat de regeling moest worden geacht een bestanddeel te hebben uitgemaakt van de voorwaarden der dienstbetrekking, de H.R. moeilijk aan de hand van de tekst van art. 1637*s*, een andere beslissing kon nemen. Toegegeven moet worden dat het praktisch effect onbevredigend is en dat de Westlandse de dupe is geworden van wederzijdse aanspraken en eisen van twee groepen van haar werknemers, hetgeen echter wellicht te voorkomen ware geweest door deze figuur in een andere juridische vorm te gieten [2]). Niet te ontkennen is o.i. dat de aanspraak van de chauffeurs op meedelen in de fooien te verdedigen is. Of het arrest invloed heeft op andere regelingen omtrent verdeling van fooien, moet worden afgewacht, de mening van *Prof Gerbrandy* dienaangaande lijkt ons wat te optimistisch.

ZEELAND ER OP OF ER ONDER ?

Werkgelegenheids- en andere ontwikkelingsproblemen

DOOR K. VAN DIJK

In november 1945 verscheen van de hand van de heren jhr. ir. J. de Ranitz, b.i. en ir. M. de Vink, l.i., een „oproep tot Zeeuwsche actie voor een beter en welvarender Zeeland", getiteld: „Er op of er onder".[1])

De beide auteurs luiden om beurten de noodklok en de doodsklok over het Zeeuwse gewest, dat alles behalve florissant de tweede wereldoorlog was ingegaan en „bloedloos, moe, oud, verward en tenslotte vrijwel doodgeslagen" uit de bevrijding gekomen was.

Na in de inleiding geconstateerd te hebben, dat het reeds decennia vóór deze rampspoedige oorlogsjaren tot verval terugzakkende Zeeland langs

1) Uitgave firma G. W. den Boer, Middelburg.